

1909

Flygblad utgivet av Landsföreningen för kvinnans politiska rösträtt.

Goda kamrater

av

Nancy Swanberg.

Höslåttern pågick som bäst i Bergbacka socken. Det var också på tiden att man fick av höet, ty det hade fått stå på rot länge nog till följd av ett ihärdigt och långvarigt regnande. Nu hade dock de tunga molnen flytt och solen sken från klarblå himmel. Det hade blivit liv och rörelse nere på ängarna, och unga och gamla, stora och små deltog med iver i arbetet. Liarna glimmade och blänkte i solskenet och kvinnornas ljusa sjaletter fladdrade så muntert för de friska vindarna.

Efter flera timmars arbete samlade sig alla arbetslagen till en timmes hvila i en björkdunge, som stod i närheten. Matsäcksknytena och korgarna framtogos, och medan dessas innehåll förtärdes, underhöll man sig med livligt samspråk, skämt och glam. Snart kom riksdagen och rösträtten på tal, ty de flesta hade noga följt med i tidningarna om 1909 års riksdags beslut.

«Då nu allmänna rösträtten gått igenom, så får kanske en ann' lika mycket att säga som själva storbonden, och nog skall jag bruka min rätt», utbrast drängen Niklas och slog ett kraftigt slag på lieskaftet.

«Undrar just hur länge vi kvinnor ska' behöva vänta på *vår rätt*», sade Sven Pers' Anna, en präktig bondhustru, som hade både huvud och hjärta på rätta stället.

«Vad ska' kvinnfolk ha rösträtt till?» frågade Pelle på Mon och såg utmanande på kvinnorna. «En kvinna är ej skapad till annat än att sköta barn och stå i köksspiseln, och får hon rösträtt, blir det ett rent elände».

«Fy skäms, Pelle, att sitta och prata det du inte begriper», utbrast Anna och hytte med fingret åt Pelle. «Det hörs att du är nygift och ännu ej erfarit, vad en kvinna egentligen går för, men vi hoppas att din Stina snart lär dig inse, att hon har både hjärta och huvud för en hel mängd saker, som ej kunna räknas till barnavård och köksbestyr».

«Ja, kvinnorna ä' ej så dumma som vi karlar gärna vilja tro, innan vi försökt dem», sade Anders Gustav, en ljuslätt bonde, och strök sitt yviga helskägg. «När jag var nygift sörjde jag över, hvilket fasligt sjå jag skulle få med att sköta «hemmets ekonomi», som de lärda kalla det, d. v. s. anskaffa vad som behövdes af mat och kläder och annat i hushållet samt laga att pengarne räckte till allt. Jag försökte verkligen en tid, men så en dag sa' gumman min: «Låt mig sköta det där, ty du har nog att göra med ditt utarbete och dina körslor». «Om du bara duger till'et, så är jag glad jag slipper», svarte jag. «Du får väl pröva mig en tid», sa' hon skrattande. Och hvem som dög till hushållsekonom, det var gumman min, ska' jag säga er. Aldrig något knussel eller någon gnidighet, allting reelt och som det skulle vara, och ändå räckte pengarne så bra till, att det blivit åtskilligt öfver att sätta in på banken, som ni nog vet. Så det säger jag för sant, att min gumma skulle duga till statsekonom om det knep; och därför fick hon också gå in i rösträttsföreningen, så fort den bildades i grannsocknen».

«Bravo, Anders Gustav!» utropade Anna och alla ropade: «Hurra för Anders Gustav och hans präktiga hustru!»

Drängen Niklas rev sig bakom örat och såg betänksam ut och så kom det: «Jag kan då rakt inte gilla att kvinnfolken ska' ha rösträtt, ty då vill de naturligtvis ha lika mycket att säga som vi karlar, och då vill de nog ej lyda oss längre och vara oss underdåniga, som bibeln bjuder dem».

«Nej, ni vill naturligtvis vara litet förmer, ni karlar», utbrast en stadig jänta, «men nog kunna vi kvinnor mäta oss med er, med dig, Niklas, åtminstone. Ha vi ej här på ängen tagit jämna lietag med dig utan att tröttna, och ha vi någonsin stått efter med något arbete. Och så kan vi en hel hop till, som varken du eller dina likar duga till. Kan du

t. ex. sy i en knapp eller laga ett plagg eller stoppa en strumpa? Kan du laga en matbit eller koka en tår kaffe? I dessa stycken tror jag nog, ni stode er slätt, om ni ej hade oss kvinnfolk som hjälpte er. Gå du Niklas och gift dig med en sådan där undergiven varelse, som inte vågar säga schas åt katten en gång, och jag spår att du inte kommer att «rosa marknaden».

«Inte gifter jag mig med en så kavat kvinna som du, det är då säkert», muttrade Niklas stött.

«Se så, gräla inte nu, barn», förmanade Anna skrattande, men så tillade hon allvarsamt: «Jag förstår inte varför folk jämt och ständigt ska' göra jämförelser mellan manfolk och kvinnfolk och undra, vilket som är bäst. Jag tycker att båda parterna kunna ta varandra i hand och säga: vi äro precis lika goda båda två. Både män och kvinnor äro skapade till Guds beläte med samma sjäsliv och samma förutsättningar för att föra ett människovärdigt och Gudi behagligt liv.

«Nå, än kvinnans underdånighet då?» inföll Niklas frågande.

«Den där underdånigheten är bortlagd för länge 'se'n, men det går lika bra ändå, eller hur Sven?» Anna såg leende bort till sin man, som besvarade hennes leende med en vänlig nick och ett kärligt ögonkast. «Ser ni, alltsammans beror på uppfostran. I mitt hem höllos pojkarne och flickorna fullkomligt lika. Samma arbete hade vi och samma lekar och det hände aldrig, då vi stökat till för mycket för mor, att pojkarne sluppo undan, utan de måste hjälpa oss flickor att städa och ställa tillräta igen. Då pojkarne täljde trähästar och barkbåtar, gjorde vi flickor naturligtvis detsamma, och när vi sysselsatte oss med virkning, stickning eller stramaljbroderi, var det givet, att pojkarne skulle härma oss, och de vunno stor färdighet i dessa arbeten. De första åren av vår skoltid gingo vi i samma skola och läste samma ämnen. På fritiderna hjälptes vi åt i stall och ladugård, på åker och äng. Ni kan väl förstå, att under sådana förhållanden var det otänkbart, att vi flickor skulle hysa något slags underdånighetskänsla för pojkarne, lika litet som de kände något begär efter översitteri gent emot oss. Först när jag blef giftasvuxen, undervisade min mor mig om, att det var kvinnans plikt att lyda sin make och vara honom underdånig i allt, men den lärdomen hade mor ingenting för, ty jag svarade, att om mannen fordrade att jag skulle bli hans slav, så ginge jag hellre ogift i hela mitt liv. Nu har jag varit gift i många år, som ni

vet, men aldrig har jag varit min mans slav, och inte heller hans herre, utan vi ha levat vid varandras sida som två goda kamrater. När jag hörde talas om att kvinnorna borde ha rösträtt lika väl som männen, föreföll det mig helt naturligt att så skulle vara, och det förvånade mig endast, att ingen af oss kvinnor tänkt på det förr. Jag tog reda på var den närmaste rösträttsföreningen fanns, och jag skrev genast in mig, fast jag aldrig kunde beräkna att ofta få vara med på deras möten eller tillställningar, ty dit hade jag hela sju mil. Mitt namn *skulle* jag ha med i rösträttsföreningen, ser ni, och jag förvånar mig över att ej alla kvinnor vilja arbeta för vår rättvisa sak«.

«Inte har jag förlorat på att Anna gick in i rösträttsföreningen«, sade Sven. «Sitt hus har hon skött lika bra som förr, men sedan hon kom att vara med på rösträttsmötena i den nya föreningen här i grannsocknen, har hon blivit så intresserad av kommunala saker och har tagit reda på en hel mängd därom genom att läsa «Medborgarens bok«, så nu kan jag resonera med henne om vad som helst rörande kommunens angelägenheter. Och vad mer är, hon har varit mig en god hjälp i mitt ganska tröttsamma arbete som medlem av kommunalnämnden, fattigvårdsstyrelsen och skolrådet«.

«Det är ej alla kvinnor som äro så duktiga som mor Anna«, utlät sig torparen Langren, «somliga hinna ej med sitt hushåll och sina ungar en gång«, och hans hustru inföll: «Ja, jag har då rakt inte tid att springa på möten eller läsa sådana där vetenskapliga böcker eller befatta mig med det, som rör kommunen, ty jag får knappt en minuts ro från slit och släp och barnskrik«.

«Och skvallret och «käringposten«, hvilket ej tar den minsta tiden«, inföll mor Langrens bror spefullt.

«Nog ha vi kvinnor tid över för kommunen och staten, om vi blott *vilja* skaffa oss tid«, sade Anna. «Ni minns ju när vi började missionssyföreningen här för tio år sedan. Då hade alla tid att vara med varje måndags eftermiddag, till och med de som hade spädbarn, och ingen var så fattig, att hon ej kunde offra sin skärv. Det var ju en god och nyttig sak vi då arbetade för, men arbetet för kvinnans rösträtt är också en god och nyttig sak. Tänk så mycket ondt och så mycken orättvisa vi skola *rösta* bort från vårt kära land, då vi en gång erhållit rösträtt, ty det är så mycket i vår lagstiftning, som männen ej kunna reda ut utan vår

hjälp. Vi förstå ju bättre än männen vad våra barn och vår ungdom behöver för att rustas för livets strid, och vi känna starkare för de lidande och sjunkna människorna och ha större förmåga att hitta på utvägar för att lindra nöden och eländet.

«Anna har rätt; låt oss kämpa för kvinnans rösträtt», ropade Anders Gustav och svängde sin gula halmhatt. «Men nu är middagsrasten slut och vi måste till vårt arbete».

«Det här har varit ett rösträttsmöte så godt som något annat», sade Niklas, som började få en aning om, att kvinnans rösträtt ändå ej vore något så tokigt som han förr tänkt sig det.

«Ja, tänk att vi haft tid att resonera om politik midt under brådaste höanden», svarade Anna och såg leende på makarna Langren.

«Allt vad man gärna vill, tar man sig tid till i de flesta fall», påstod Sven, under det den kraftiga skaran begav sig ned på ängarna för att fortsätta sin höbergning. Och liarna blänkte och dukarna fladdrade och gräset föll i jämna rader, spridande en härlig doft. Kvinnorna arbetade lika tappert som männen, och mellan de båda könen rådde godt kamratskap. Och alla kände att just så skulle de arbeta tillsammans på de områden, där nu männen ensamma voro herrar och där det ej alltid blev så godt arbete utfört, därför att männen saknade sin andra hälft och sina goda medhjälparinnor — kvinnorna.

— Pris: 3 öre. —